

DZIENNIK KRAKOWSKI.

SOBOTA dnia 2 Sierpnia.
1834 roku.

N° 22.

PRENUMERATA:
Półroczna .....złp: 30.
Kwartalna..... — 15.

POLITYKA.

(Z Gazety Pruskiej Stanu z dnia 24. 25.
26. 27. i 28. Lipca.)

A U S T R Y A.

Wiedeń d. 17 Lipca.— Najjaśniejszy Cesarz z Najdostojniejszą swoją Małżonką i Familią opuścił Schönbrunn, i udał się na kąpiele do Baden.

Dnia 18 t. m. gazeta Prezburska udziela nam następujące tłumaczenie propozycyj, jakie podał w Imieniu N. Cesarza J. K. M. Arcyksiążę Ferdynand przy otwarciu sejmu Stanom Siedmiogrodzkiej ziemi d. 20 Czerwca r. b.:— «Żądamy, aby przedewszystkiemi na tym sejmie zajęto się: 1. wyborem i rychłem przedstawieniem do zanominowania kandydatów na wszelkie krajowe i dyplomatyczne urzędy, które od czasu ostatniego sejmu wakowały, i tylko przez zastępców od N. Pana mianowanych sprawowane były; oraz, aby w tym tak ważnym interesie, w którym idzie o powszechne dobro kraju, postępowano podług praw i z potrzebną przezornością.— 2. Ogłoszeniem naszych Cesarskich reskryptów, dotyczących się reprezentacyi i projektów do praw, jakie nam na poprzednim sejmie do przyjęcia i potwierdzenia

przedstawione były; niemniej wciągnięcia w księgę praw tych artykułów, któreśmy zatwierdzili. 3. Ustanowieniem stosownie do potrzeby jednej lub więcej kommissyj, któreby się zajęły ułatwieniem i zastosowaniem do terażniejszych okoliczności, wszelkich spraw kommissyi sejmowej artyk: 64 zr. 1791 ustanowionej, a przez sejm dotąd nieroztrząsanych. Troskliwi o dobro kontrybującego ludu, chcemy także, ażeby szczególniejszą zwrócono uwagę na artyk: 27 zr. 1791, obejmujący przedmiot urbaryalny pańszczyzny i podatków; oraz, aby po pilnym i rychłym tego ważnego przedmiotu roztrząśnieniu, zajęto się ustanowieniem praw zbawiennych dla dobra kraju.»

Dnia 21 Lipca przybył z Berlina do tutejszej stolicy Hr: Lottum, królewsko-pruski Podkomorz i nadzwyczajny Posel przy Dworze Sycylijskim.

Donoszą z Belgradu, że znajdujący się w Bitogllii Turcy, przez nieukontentowanie z zaszłych zmian, podpalili to miasto z czterech stron, w skutek czego 1000 domów zgorzało.

R O S S Y A.

Petersburg 16 Lipca. — Najjaśniejszy Pan raczył najlaskawiej zaszczycić pułkownika mającego dowództwo w obwodzie Omskim Kniazia Kunur Kuldsza Mendin, wyznania machometanśkiego, złotym medalem dyamentami otoczonym, i kaftanem honorowym, w nagrodę jego wierności i przywiązania do tronu; oraz polecił, aby mu wypłacono ze skarbu 5,000 rubli assygnawjnych. Podobne dary mieli zaszczyt otrzymać Kniazowie Bulchar Sarin, kilku Bijasów, i jeden Starszyna. — Jenerał-porucznik *à la suite* Skobelew, został mianowany inspektorem rezerwowej piechoty.

W świeżo wyszłym numerze gazety *Gospodarskiej Rossyjskiej*, umieszczony jest artykuł o podziale klimatu tego cesarstwa pod względem gospodarczym; w którym zamiast zwyczajnego podziału na trzy kraje, to jest: zimny, umiarkowany i gorący, wzięto za podstawę podziału własności charakterystyczne, i główne plody ziemi pod rozmaitą strefą położonej. Stąd przyjęto: 1) kraj lodów; 2) stepów; 3) lasów i bydła; 4) gruntów uprawnych i jęczmienia; 5) żyta i lnu; 6) pszenicy i owoców; 7) kukurydzy i wina; 8) oliwy, trzciny cukrowej i jedwabiu. Podział ten oparty na daleko dokładniejszym poznaniu miejscowości, jest bezwątpienia niecównie trafniejszym od pierwszego, i zasługuje, ażeby go nasi Jeografowie przyjęli i dokładnie rozwinęli.

Dnia 19 Lipca obchodzono uroczystość urodzin Najjaśniejszej Cesarzowej w dniu 13 t. m. Z rana była wielka msza odprawiona w kaplicy zamkowej, na której znajdowali się Najjaśniejsi Państwo z całą familią, J. Królowiczowska Mósé Następcy Tronu Pruskiego z dostojną swoją Małżonką, Xiążę Adalbert, Xiążę Fryderyk Niderlandzki, i Xiążę Piotr Oldenburgski. Ciało dyplomatyczne, senatorowie, jenerałowie i oficerowie gwardyi, jako też wiele osób Dworu

obojej płci, byli obecni na tém nabożeństwie, po zakończeniu którego, zostali najlaskawiej przypuszczeni do ucałowania ręki N. Cesarzowej. — Wieczorem dany był w zamku wielki maskowy bal, na którym miała zaszczyt znajdować się szlachta i kupcy. W wielu miejscach ogrody były wspaniale oświetlone, a z okrętów cesarskich, na których powiewały tysiączne bandery, częste przez cały dzień dawały się słyszeć wystrzały. Około godziny 11 wnoey, raczyli NN. Państwo z Najdostojniejszą swą rodziną zwiedzać jaśniejące światłem ogrody, i przypatrywać się świeżym illuminacyom, z pomiędzy których zachwycaly wspaniałym widokiem napisy imion N. Cesarzowej, J. K. Mei Następcy tronu Pruskiego, i Jego Małżonki. — Najpiękniejsza pogoda sprzyjała tej uroczystości, na którą się zgromadziło mnóstwo mieszkańców stolicy i pobliskich okolic. Dwa zaszły podczas tego obchodu wypadki, aż nadto przekonywają, jak dalece wierny lud przejęty jest przywiązaniem i miłością ku panującej rodzinie. — Gdy powozy Najjaśniejszej Familii Cesarzowej, musiały się przez kilka minut zatrzymać w jednej alei dla wielkiego natłoku, otwarty pojazd w którym jechał W. Xzē 3letni Mikołaj, otoczony został mnóstwem ludzi, którzy na wyścigi cisnęli się do ucałowania rąk Jego, i do wynurzenia mu w najczulszych wyrazach swojego przywiązania. Młody Xzē, który te pieszczoty ludu z przyjaznym uśmiechem przyjmował, z dziecięcinną ukontentowazem przemawiał do otaczających go osób, które po większej części należały do niższej klasy; a skoro cały orszak poszedł dalej, podniósł się z swojego miejsca i pożegnał odstępujące pospólstwo sposobem wojskowym, zbliżając rękę prawą do kapelusza, co wszystkim niewypowiedzianą radość sprawiło. Na owym wielkim balu maskowym znajdował się osiwiały starzec wyglądający z ubioru swego na wiejskiego Szlachcica, który z żywością młodemu wiekowi właściwą, cisnął

się w pierwszy szereg koło składających osób, przed którymi najdostojniejsza Ces. Rodzina tańczyła poloneza; gdy w krótkce z wyrazem na twarzy widocznego ukontentowania odwraca się do swojego towarzysza, i z dumą rzuca do niego, iż Batuszka Hosudar (Cesarz Ojciec) przechodząc w polonezie, dotknął się jego ręki.

P R U S S Y.

Berlin 26 Lipca.— Odbyło się w Halli po ukończeniu wystawie d 7 b. m. losowanie 10 obrazów zakupionych przez tamtejsze towarzystwo Artystów. W przyszłym numerze wychodzącego tamże Kuryera, mają być podane do publicznej wiadomości nazwiska osób, które się staną ich właścicielami. Wspomniane towarzystwo dopiero w Kwietniu t. r. zawiązało się, a już w początku Czerwca mogła być otwartą wyborna wystawa rozmaitego rodzaju malowideł. Z pomiędzy 300 obrazów tyle było doskonałych, iż zaledwie można było spostrzedz takie, które były dziełem mniej zdanego pędzla. »Z najgłębszą (wdzięcznością mówić w swoim doniesieniu Prezes tego towarzystwa) winniśmy wielbić tę rzadką życzliwość osób, które nam pozwoliły do użytku dzieł nawet z wysokich zbiorów, i wspierały nas niedoświadczonych przyjacielskimi radami w początkach zawiązania się tego towarzystwa; szczególnie zaś jesteśmy obowiązani Naczelnikowi podobnego towarzystwa, w Halberstadzie, które już od wielu lat cieszy się owocem skutecznego swego powodzenia. Niemniej za wysoką łaskę poczytujemy sobie uwolnienie od opłaty porto za korespondeneyę, udzielone nam przez Jego Exceclencyą Jeneralnego Dyrektora Poczty, i nadanie nam statutu przez Królewskie ministerium. Wspomniane towarzystwo liczy teraz 221 osób, które według Statutu miały wolny wstęp na wystawę; mimo to jednak przychód uczynił przeszło 500 talarów.

Zakupiono zaś 24 obrazów za 1,185 talarów, rachując w to 10 na losowanie przeznaczonych. Jeżeli dotychczasowe powodzenie nie dosyć w początku odpowiada naszemu oczekiwaniu, to przecież mamy nadzieję, iż zgromadzenie nasze tak szczęśliwie zawiązane, coraz dzielniej zbliżać się będzie do celu, a wznosząc naszą sztukę do czegoś wyższego nad samą przemijającą zabawę dla oczów, skutecznie przyłoży się do upiększenia i uszlachetnienia życia.»

München d. 18 Lipca.— Armija Bawarska składa się podług najnowszych wykazów z jednego Feldmarszałka, z 2ch Jeneratów piechoty i kawaleryi, 15 Jeneratów poruczników, 26 Jeneratów majorów, 15 właścicieli pułków, 37 Pułkowników, 45 Podpułkowników, 73 Majorów, 204 Kapitanów i Rotmistrzów pierwszej, a 133 drugiej klasy, 329 Poruczników i 600 Podporuczników; całe zaś wojsko liczy 57,031 ludzi, (z których znajduje się na urlopie 17,196) jako to: przybocznej gwardyi królewskiej 119, 2 kompanie straży pałacowej, 1 pułk liniowy przyboczny, 15 pułków piechoty liniowej, 4 bataliony strzelców, 2 pułki Kirassyerów, 6 pułków lekkiej kawaleryi, 4 pułki artylleryi, batalion saperów, jedna kompania pontonierów i jedna rzemieślnicza.

Utrzymują tu za pewną wiadomość że Królewicz Następca tronu który onegdaj przedsięwziął podróż do Wiednia i Petersburga, ma po swoim powrocie mieszkać przez niejaki czas w Neuburgu nad Dunajem.— Dziś odjechało 32 ochotników do Grecyi, a między innymi Pułkownik Baron z Wielkich Teoków, ozdobiony w nagrodę zasług wojennych wieloma orderami obcych mocarstw, którego ciż ochotnicy kochają jak ojca.— Ma się tu zawiązać prywatne towarzystwo, które zajmie się wysyłaniem niemieckich mularzy i cieśli do Aten, gdzie zatrudniać się będą budowaniem tegoż miasta.

Karlsruhe d. 16 Lipca.— Zawięzuje się tu towarzystwo, do którego należy wiele ma-

jętnych i znanych z troskliwości o dobro kraju osób, zamieszkałych w prowincjach nadreńskich i Frankfortcie, mające się zająć przyprowadzeniem do skutku od dawna upragnionych kolei żelaznych między Frankfortem i Basel. Projekt do tego dzieła podał Pan Kotta, którego ojciec, jak wiadomo, żeglugę parową na Renie zaprowadził.

Manchejm d. 22 Lipca.— Gazeta tutejsza donosi:— »Francya zakłada wielkie magazyny, i zakupuje zboże; postępowanie to stara się ukrywać, lecz trwa w niem ciągle.

Drezno d. 24 Lipca.— Najjaśniejsza Królowa Würtemburska, idzie dziedziczny Xiążę Altenburski z małżonką swoją, obiadowali 22 b. m. w Pilnitz u J. K. M. a dzisiaj rano odjechali do Altenburga.— Tegoż dnia między godziną 2—4 z południa, niedaleko wsi Plauen w Saxonii, powstała nadzwyczajna ulewa, w skutek której płynąca tamże rzeczka Syran do takiej weszła wysokości, jakiej tamtejsi mieszkańcy nie pamiętają, przez co nie tylko wiele domów zostało zniszczonych, ale nadto około 50 ludzi, i znaczna ilość bydła zatonała; w ogólności wypadek ten zrzucił wielkie szkody.

F R A N C Y A.

Paryż dnia 19 Lipca.— Król naradzał się wczoraj blisko przez godzinę z wielkim Pieczętaczem i Marszałkiem Soult. Dzisiejszy monitor udziela nam wiadomości o postanowieniu króla, w którym w miejsce marszałka Soult, mianuje hrabiego Gerarda ministrem i prezesem obrad. Taż sama gazeta zawiera co następuje: »Dzisiaj (18 Lipca) o godz. 4 z południa zgromadziło się ministerium w Tuillerie, gdzie król podpisał rzeczony postanowienie. — Marszałek Soult już od dawna wspominał o swoim oddaleniu się z ministerium, albowiem prace którym się w ostatnich 4ch latach oddawał, znacznie nadwerżyły jego zdrowie. Król z prawdziwym żalem przyjął tę zmianę. Następca jego marszałek Gerard będzie dla wojska doskonałym zwierzchnikiem, a w radzie ministrów prezesem godnym szacunku.— Mówią, że w krótko ogłoszone będzie postanowienie królewskie, którym ma być mianowany rządcą Algieru xiążę Decazes. Wiele tutejszych pism różnie podają uwagi nad zmianą ministerium angielskiego. Dziennik obrad mówi w tym względzie: »Nowe ministerium utworzone jest zupełnie w duchu poprzedzającego; nowi członkowie co do zasad wstępują w ślady Lorda Grey, i starają się okazać, iż ta reforma odpowiada życzeniom parlamentu i narodu. — Gazeta le Temps donosi, że król przez wybór nowych ministrów, okazał wielką przeczor-

ność, i zadowolnił życzenia ludu. Naród zyskał daleko zgodniejsze ministerium, albowiem lord Melbourn i Althorp, działają zawsze w jednym duchu; zhywa w prawdzie temu nowemu ministrowi na potrzebnej sprężystości, ale podług powszechnej opinii, jest zaenym i godnym szacunku mężem. Co się tyczy stosunków zagranicznych, te przez pozostanie lorda Palmerston, nie doznają żadnej zmiany.

Gazeta francuzka pisze, że przybycie Karola V do Hiszpanii sprawiło zamieszanie na Dworze i stać się może przyczyną niespokojności w Madrycie. Partya niechętnych będzie na ówczas tak, jak w Anglii pokonana. Rząd obawia się teraz ze wszystkich stron nieprzyjaciół, jakich się wcale niespodziewał.— Sekretarz królowej zabrawszy z sobą 5,000,000 realów, uciekł.

A N G L I A.

London d. 18 Lipca.— Następujące zmiany zasły w ministerium angielskiem. W miejsce hrabiego Grey, mianowany został dotychczasowy minister spraw wewnętrznych *Viscount Melbourne* pierwszym lordem Izby skarbowej, i pierwszym ministrem; w jego zaś miejsce przybył generałny Intendent lasów *Viscount Duncannon* jako Sekretarz w departamencie spraw wewnętrznych, który odtąd w wyższej Izbie zasiadać będzie; gdyż podług dawnego aktu parlamentowego, dwóch tylko odtąd będzie sekretarzy w Izbie niższej. Na miejsce tego przeznaczony jest dotychczasowy sekretarz wojenny Sir John Cam Hobhouse z prawem zasiadania i głosowania w gabinecie; pozostają zaś w gabinecie następujący ministrowie: *Viscount Althorp* Kanclerz i Podskarbi; *Lord Brougham* Kanclerz; *Margrabia Lansdowne* Prezes rady tajnej; *Lord Auckland* pierwszy lord marynarki; *P. Spring* vice-sekretarz w departamencie spraw kolonialnych; *Viscount Palmerston*, sekretarz spraw zewnętrznych; *Hrabia Carlisle* Lord pieczętacz; *P. Poulett Thomson*, Prezes departamentu handlowego; *Pan Abererombie* dyrektor mennicy; *Margrabia Conyngham*, generałny dyrektor poczt; *Lord Holland*, Kanclerz xięstwa Lancaster; *Lord John Russel* płatnik armii; *P. Littleton* generałny sekretarz Irlandyi. Pozostaje także na miejscu *Margrabia Welleslęj* Lord rządcą Irlandyi. Skład ten ministrów zdaje się mieć za sobą przewagę Izby wyższej. Partya Tories jest na to spokojna, ponieważ straciła nadzieję osiągnięcia urzędów, a partya radykalnych jest przynajmniej tém zadowolniona, iż nowy gabinet nie przybrał za członka żadnego z party Tories.